

Oijärven paliskunta
Henri Siurua
Kangastalontie 17
91210 JAKKUKYLÄ
hene.si@hotmail.com

ASIA: Oijärven paliskunnan lausunto koskien Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan valtion maalle perustettavia luonnonsuojelualueita, dnro VN/18153/2021

POHJOIS-POHJANMAAN MAAKUNTAAN PERUSTETTAVAT LUONNONSUOJELUALUEET

Ympäristöministeriö valmistelee asetuksia, jotka koskevat luonnonsuojelualueiden perustamista Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Kaikki perustettavat alueet ovat valtion omistuksessa. Alueet on varattu jo aiemmin luonnonsuojelutarkoituksiin, ja ne kuuluvat pääosin eri suojeluohjelmiin sekä Natura 2000 -verkostoon.

Suojelualue-esityksistä Viitaojanlatvasuon, Kuisuon, Mursunjärven ja Koiransuon alueet sijoittuvat Oijärven paliskunnan alueelle. Paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 1300 ja poronmistajia on 42. Paliskunnan poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen luonnonlaitumilla. Paliskunnan osakkailta on alueella poronhoito-oikeus, joka on ylimuistoinen nautintaoikeus ja säädetty poronhoitolailla pysyväksi oikeudeksi (PHL 848/1990, 3 § ja HE 244/1989).

Suunnittelu sijoittuu valtion maille. Alueella on voimassa poronhoitolain 53 §, jonka mukaan ”Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä valtion viranomaisten on neuvoteltava asianomaisten paliskunnan edustajien kanssa.”

Voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan poronhoitoaluetta koskeva suunnittelumääräys edellyttää, että alueiden käytön suunnittelussa on turvattava porotalouden toiminta- ja kehittäisedellytykset.

Vaikutukset poronhoitoon

Suojelualueet tullaan perustamaan valtioneuvoston asetuksella ja ympäristöministeriön asetuksella muiksi luonnonsuojelualueiksi. Luonnonsuojelulain mukaan alueilla saa harjoittaa poronhoitoa poronhoitolain (848/90) mukaisesti (LSL 14 §), sekä luvanvaraisesti rakentaa poronhoitoon liittyviä rakennuksia ja rakennelmia (15 §). Luonnonsuojelualueilla ei myöskään rajoiteta liikkumista tehtävissä, jotka ovat tarpeen poronhoitoa varten (18 §). Alueilla on myös mahdollista poistaa sellaisten pyyntiluvanvaraisten riistaeläinlajien yksilöitä, jotka suojelualueen ulkopuolella aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle aiheutuvasta merkittävästä taloudellisesta vahingosta (15 §).

Perustettavaksi esitetyt alueet sijaitsevat metsästyslain 8 §:n alueen ulkopuolella, eli luonnonsuojelualueilla metsästys on lähtökohtaisesti kielletty, ellei sitä valtioneuvoston asetuksella erikseen sallita. Tällä hetkellä ympäristöministeriön esityksessä vain hirven ja pienriistan pyynti olisi sallittua osalla valtioneuvoston asetuksella perustettavista alueista. Mursunjärven ja Koiransuon alueet perustetaan ympäristöministeriön asetuksella, ja niille ei LSL:n mukaan ole lainkaan mahdollista sallia metsästystä. Tämä on kestäväntöytä. Maasuorpetojen pyytäminen tulee sallia perustettavilla suojelualueilla.

Maasuurpedot

Maasuurpetojen aiheuttamat vahingot ovat paliskunnassa suuret. Läheskään kaikkia vahinkoja ei löydetä, sillä suuri osa niistä aiheutuu sulan maan aikana. Erityisesti sudet ovat aiheuttaneet huomattavan suuria porovahinkoja paliskunnassa kuluvana vuonna. Maasuurpedot aiheuttavat paliskunnalle vahinkojen lisäksi valtavasti lisätyötä ja kustannuksia.

Suurpetojen aiheuttamien vahinkojen rajoittaminen on välttämätöntä sallia perustettavaksi ehdotetuilla suojelualueilla jatkossakin. Suojelualueiden perustamisella ei saa lisätä byrokratiaa ja hallinnollisia mutkia poikkeuslupapyyntiin. Paliskunnan on välttämätöntä saada luvat käyttöön nopeasti ja joustavasti siinä vaiheessa, kun petovahinkoja alkaa löytymään. Tällä hetkellä Suomen Riistakeskuksen ja Metsähallituksen eräpalveluiden kanssa toimiminen ja lupien saaminen on erittäin toimivaa. Mikäli lupia jouduttaisiin hakemaan myös Luontopalveluilta, vaikeutuisi niiden saaminen huomattavasti. Ehdotetut suojelualueet ovat valtion mailla, missä yhtenäisten, laajojen poistolupa-alueiden muodostaminen on helpompaa kuin yksityismaille.

Myös poronhoitoalueen ulkopuolella suurpetokantojen rajoittaminen kannanhoidollisella, tai poikkeuslupaperusteisella pyynnillä vähentää poronhoidolle aiheutuvia vahinkoja, sillä pedot ovat laajasti liikkuvia ja uutta reviiriä etsiessään niitä kulkee poronhoitoalueelle myös alueen ulkopuolelta. Maasuurpetojen pyytäminen olisi tärkeää sallia myös muualle kuin poronhoitoalueelle sijoittuvilla suojelualueilla.

Oijärven paliskunta vaatii, että suden, karhun, ilveksen ja ahman pyynti sallitaan valtioneuvoston asetuksella perustettavilla suojelualueilla.

Oijärven paliskunta vaatii, että Mursunjärven ja Koiransuon suojelualueet, jotka perustettaisiin tällä hetkellä ympäristöministeriön asetuksella, yhdistetään hallinnollisesti samaksi suojelualueeksi ja niiden perustamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tällöin myös niille tulee säätää sallittavaksi maasuurpetojen metsästäminen.

Paliskunnan osallistaminen säädösvalmisteluun

Metsähallitus ei ole kuullut paliskuntaa säädösvalmistelun aikana. Paliskuntaa ei ole kutsuttu järjestettyihin sidosryhmätilaisuuksiin. Paliskunnan kanssa ei ole neuvoteltu asiasta poronhoitolain 53 §:n edellyttämällä tavalla eikä siltä ole pyydetty lausuntoa.

Myöskään ympäristöministeriö ei ole pyytänyt lausuntoa asetusluonnoksista Oijärven paliskunnalta. Asia on tullut paliskunnalle tiedoksi muuta kautta.

Oijärven paliskunta vaatii, että ympäristöministeriö neuvottelee paliskunnan kanssa sen alueelle sijoittuvien suojelualueiden perustamisesta poronhoitolain 53 §:n mukaisesti. Neuvottelut tulee järjestää sellaisessa vaiheessa, että asiaan on mahdollista tosiasiallisesti vaikuttaa.

Oijärven paliskunta

Henri Siurua
Poroisäntä